

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA
mint harmadfokú bíróság

Bhar.II.261/2022/9.szám

A Debreceni Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Debrecenben a 2022. július 6. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

A rablás büntette és más bűncselekmények miatt ellen indított büntetőügyben a Miskolci Törvényszék 2022. március 17. napján kihirdetett 3.Bf.168/2021/27. számú ítéletét megváltoztatja.

vádlott bűnös további 3 rendbeli rablás büntettének kísérletében [Btk. 365.§ (1) bekezdés a) pont II. fordulata] is.

A vádlottal szemben kiszabott büntetést halmazati büntetésként 5 (öt) év szabadságvesztésre és 5 (öt) év közügyektől eltiltásra súlyosítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A harmadfokú eljárásban 13.357 (tizenháromezer-háromszázötvenhét) forint vádlottat terhelő bűnügyi költség merült fel.

A harmadfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A Miskolci Járásbíróság 33.B.2527/2020/21. számú ítéletével vádlottat bűnösnek mondta ki 4 rb. rablás büntettében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban Btk.) 365. § (1) bekezdés] azzal, hogy ebből 3 rb. cselekmény kísérleti szakban maradt. Ezért őt a bíróság, mint többszörös visszaesőt halmazati büntetésül 10 év szabadságvesztés büntetésre, valamint 8 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház. Megállapította, hogy vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett a járásbíróság az ügyben lefoglalt bűnjelekről és az ügyben felmerült bűnügyi költségről.

[2] A vádlott és védője fellebbezése folytán eljáró Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bf.168/2021/27. számú ítéletével a járásbíróság ítéletét megváltoztatta és a befejezett rablás büntetteként értékelt cselekmény minősítését helyesen a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont II. fordulatára szerint állapította meg, egyben a vádlottat 3 rb. rablás büntett kísérletének vádja alól felmentette. A halmazati büntetés mellőzésével a vádlott szabadságvesztés büntetését és a közügyektől eltiltás tartamát 3-3 évre enyhítette. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta és rendelkezett az ügyben felmerült bűnügyi költségről.

[3] Az ítélet ellen az erre rendelkezésre álló 3 munkanap határidőn belül a vádlott védője további enyhítés végett, míg a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség a vádlott terhére, a felmentő rendelkezések miatt hatályon kívül helyezés és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében jelentett be fellebbezést.

[4] A megyei főügyészség fellebbezése alapvetően anyagi jogszabálysértőnek tartja a Miskolci Törvényszék azon következtetését, mely szerint a vádlott terhére az úgynevezett önkéntes elállásig tanúsított cselekvése alapján maradék bűncselekmény nem valósult meg, hiszen a Btk. 222. § (2) bekezdés a) pontjába ütköző személy elleni erőszakos cselekménnyel fenyegetve elkövetett zaklatás vétsége megállapítható lenne. Ezen cselekmény azonban kizárólag magánindítványra üldözendő és éppen ezért a másodfokon eljáró bíróságnak kellett volna intézkedést tenni a további három sértett esetében magánindítvány beszerzésére.

[5] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.131/2022/2. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta, azonban azt részben módosított tartalommal azzal, hogy a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nincsen indok. A fellebbviteli főügyészség a megállapított tényállás alapján indítványozta, hogy az ítéltábla mondja ki a vádlott bűnösségét további 3 rb. rablás büntett kísérletében a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont II. fordulata szerint és halmazati büntetésként magasabb tartamú fegyház fokozatú szabadságvesztésre és magasabb tartamú közügyektől eltiltásra ítélje. A fellebbviteli főügyészség átirata alapján nem lehet szó önkéntes elállásról, hiszen hiányzik annak feltétele, hogy a vádlott belső indíttatásból hagyjon fel a cselekmény befejezésével. Így pusztán abból a körülményből, hogy további három kiskorú sértett esetében nem folytatta a cselekményt az önkéntes elállás szóba sem kerülhet.

[6] Utalt arra is a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség, hogy a harmadfokú eljárás feltételei fennállnak, hiszen a másodfokú bíróság ítélete 3 rb. cselekmény esetében ellentétes az elsőfokú bíróság döntésével, és a 3 rb. bűncselekmény valóságos anyagi halmazatban áll a befejezett rablás büntettével annak okán, hogy a vádlott cselekményének négy sértettje van. Nem alkalmazható tehát a Be. 615. § (2a) bekezdés kizáró rendelkezése.

[7] Az ítéltábla a másodfokú ítélet ellen bejelentett fellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban Be.) 620. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.

[8] A felülbírálat során az ítéltábla mindenekelőtt vizsgálta, hogy a vádlott védőjének, illetőleg az ügyészségnek a másodfellebbezése joghatályos-e, vagyis alkalmas-e a harmadfokú eljárás megindítására. A Be. 615. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságával ellentétes döntése esetén. A Be. 615. § (2) bekezdés b) pontja alapján ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság az első fokon elítélt vádlottat felmentette. A Be. 615. § (2a) bekezdése alapján nem tekinthető ellentétes döntésnek, ha a vádlott egy cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és erre figyelemmel a másodfokú eljárásban az elsőfokú bíróság által megállapított minősítés megváltoztatásának lett volna helye.

[9] Valójában tévedett a fellebbviteli főügyészség, amikor arra utalt átiratában, hogy a másodfokú bíróság felmentő rendelkezései által érintett cselekmények valóságos anyagi halmazatban állnak a befejezett rablás büntettével annak okán, hogy a vádlott cselekményének négy sértettje van. Az anyagi halmazat kérdését nem a sértettek száma dönti el, hiszen alaki halmazat akkor állapítható meg, ha térben és időben egy cselekménnyel valósít meg a vádlott több bűncselekményt. A valóságos alaki halmazat lehet homogén alaki halmazat, ha ugyanolyan bűncselekményből valósít meg többet, míg heterogén alaki halmazat, ha több különböző bűncselekményt valósít meg.

[10] A Miskolci Törvényszék azonban helyesen döntött, amikor a másodfokú eljárásban a 3 rb. rablás büntettének kísérlete alól felmentő rendelkezést hozott, és az ügyészségnek, a vádlottnak és a védőnek másodfellebbezési jogot biztosított. Jelen eljárásjogi helyzetben ugyanis érdemben döntött eltérően három sértettet illetően a bűnösségről a másodfokú eljárásban, és nem lehetett volna a bűnösség kérdésében történő felmentő

rendelkezést megkerülni eltérő minősítéssel. Ilyen esetben a Be. 615. § (2a) bekezdése szerinti kivétel nem alkalmazható. Összességében megállapítható, hogy jelen ügyben a másodfellebbezésnek a Be. 615. § (2) bekezdés b) pontja szerinti feltétele teljesült, mert az első fokon elítélt vádlottakat a másodfokú bíróság részben felmentette.

[11] A felülbírálat során a Be. 618. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont értelmében a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését az ab) alpont szerint azon rendelkezését, melyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, és a b) pontnak megfelelően az elsőfokú és a másodfokú bírósági eljárást arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett.

[12] A fellebbezéssel tehát csak az ellentétes döntés, illetve a másodfokú bíróság ítéletének azon rendelkezése vagy része támadható, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett. Ennek megfelelően joghatályos a védő által bejelentett jogorvoslat is, amely a felmentő rendelkezésekre tekintettel a vádlottal szemben kiszabott büntetés további enyhítésére irányult.

[13] A harmadfokon eljáró ítélőtábla ellenőrizte, hogy az első- és másodfokú bíróság megtartotta-e az eljárási szabályokat. Ennek során nem észlelt a Be. 608. § (1) bekezdésében felsorolt ügynevezett abszolút eljárási szabálysértést, amely a bíróságok ítéleteinek a Be. 625. § (2) bekezdés a) pontjában előírt hatályon kívül helyezését indokolná. Vizsgálta azt is, hogy megvalósult-e bármely egyéb eljárási szabálysértés [Be. 618. § (1) bekezdés b) pont], de ilyet sem észlelt, illetve a fellebbezési főügyészség az ügyészség erre irányuló jogorvoslatát már nem tartotta fenn.

[14] A felülbírálat során az ítélőtábla megállapította, hogy a másodfokon eljáró törvényszék által tett kiegészítéssel megállapított tényállás túlnyomó részt megalapozott, azonban ítéletszerkesztési hiba folytán részben az indokolás is tartalmaz olyan ténymegállapításokat, amelyek tényállásba emeléséről kellett a harmadfokú eljárásban rendelkezni.

[15] Ennek megfelelően az ítéleti tényállás részének tekinti az ítélőtábla a Miskolci Járásbíróság ítéletének [17] pontjában rögzített azon elfogadott ténymegállapítást, hogy a sértettek padon ülve történő várakozásuk során vádlott a 2-es peron mellett várakozó vonatról ugrott le, odament hozzájuk, majd azt mondta a sértetteknek, hogy „Nem járnak túl az ő eszén, nem tudják őt lerázni.”. A tényállás részének tekinti a járásbíróság [18] pontban rögzített azon megállapítását, hogy a vádlott keze ekkor ökölbe volt szorítva, de ütésre nem emelte fel a kezét. Ugyancsak a tényállás részének tekinti a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság által a másodfokú ítélet [23] pontjában rögzített ténymegállapítást, mely szerint a vádlott először a.. kért a sértettektől pénzt, ahol nem adtak neki, de már ekkor tartottak attól, hogy baj lehet belőle, ha ismét találkoznak a vádlottal, ezért a ... nem a ... tér felé eső bejáraton mentek ki, hanem a másikon, és gyalog mentek a ... pályaudvarra. A sértettek tudták, hogy a vádlott is azzal a vonattal megy, amelyikkel ők, ezért út közben figyelték azt, hogy leszáll-e valahol, és mivel látták, hogy ...,nem szállt le, ezért ők gyorsan leszálltak. Mindezen pontosítással rögzíti az ítélőtábla, hogy a törvényszék által (ugyancsak ítéletszerkesztési hiba miatt) kiegészített, és megállapított tényállás megalapozott, és az a harmadfokú eljárásban is irányadó. [Be. 619. § (1) bekezdés].

[16] Utal arra az ítélőtábla, hogy a megállapított tényekkel kapcsolatosan a bizonyítékok eltérő értékelésének tilalma a harmadfokú eljárásban a Be. 617. § folytán alkalmazandó Be. 593. § szerint ugyancsak érvényesül megalapozott tényállás esetén, azonban ilyen irányú jogorvoslatot sem a védő, sem az ügyészség nem is terjesztett elő. Az ügyészség jogorvoslata a megállapított tényállás alapján további rablási bűncselekményekben történő bűnösség kimondása volt, míg a védő jogorvoslata további enyhítésre irányult.

[17] A megállapított tényállásból helyes következtetést vont le a Miskolci Törvényszék a vádlott bűnösségére a befejezett rablás büntetteként értékelt cselekmény tekintetében, és helyesen pontosította ezen bűncselekmény törvényhelyét a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont II. fordulata szerint. Tévedett azonban a Miskolci Törvényszék akkor, amikor a vádlott bűnösségét nem látta megállapíthatónak 3 rb. rablás büntett kísérletében, és tévesen következtetett arra, hogy azt követően, hogy kiskorú sértettől megkapta az 1000 forintot, és a többi sértettől már a továbbiakban nem kért pénzt, azzal olyan önkéntes elállást valósított meg, ami a Btk. 10. § (4) bekezdés a) pontja alapján ezen cselekményekben részére büntetlenséget biztosít.

[18] Az kétségtelen, hogy a Btk. 10. § (4) bekezdés a) pont szerinti önkéntes elállás az úgynevezett nem teljes elkövetési magatartású kísérlet esetén akár passzív magatartással, tehát az elkövetési magatartás folytatásával, való felhagyással is megvalósítható, hiszen az önmagában is elegendő lehet a befejezettség elmaradásához, és így a büntetlenség biztosításához. A befejezetlen kísérletől való önkéntes elállásnak kétségtelenül nem feltétele, hogy a tettes a bűncselekmény megkezdésének tudatában lévő sértett tudomására is hozza azt, hogy ő a bűncselekmény véghezviteléről végleg lemond. Ezen büntethetőséget megszüntető oknak a megállapításához azonban az is feltétel, hogy ráutaló körülményekből egyértelműen következzen, hogy az elkövető döntően belső elhatározásból hagy fel a külső körülmények által nem akadályozott elkövetési magatartás folytatásával és lép vissza a bűncselekmény befejezésétől (lásd. 4/2002. BJE sz. jogegységi határozat). Az önkéntes elállásnak is feltétele, hogy az a megállapított tényeken alapuljon.

[19] A kísérlet kapcsán megállapítható, hogy ha az adott bűncselekmény elkövetési magatartása több mozzanatból tevődik össze, a cselekmény már az első mozzanattal kísérleti szakba lép. A rablás bűncselekménye így már az élet-, testi épség ellen irányuló fenyegetés alkalmazásával kísérleti szakba lépett, ami egyértelműen megállapítható a megalapozottan rögzített tényállásból. A vádlott mind a négy sértett irányába elhangzott testi épség elleni közvetlen fenyegetésével a rablás büntettének elkövetési magatartását ténylegesen megkezdte. A kísérlet akkor is befejezett, ha valamelyik sértettnél nincsen pénz. A rablás immateriális bűncselekmény, a kár bekövetkezte nem tényállási elem.

[20] A Btk. 10. § (4) bekezdés a) pontja szerinti önkéntes elállás azonban csak akkor állapítható meg a terhelt javára, ha az adott helyzetben külső körülmény nem gátolja a véghezvitelben, és döntően saját elhatározásból hagy fel a bűncselekmény befejezésével.

[21] Az irányadó tényállásból azonban egyáltalán nem következik a vádlott önkéntessége, valójában ilyenre a vádlott sem hivatkozott védekezése során, sőt azzal ellentétesen vallott, tagadva az egész cselekménysort. Ilyen cselekménnyel történő felhagyásról a sértetteket nem is tájékoztatta, illet a sértetteknek sem mondott, illet a sértettek sem érzékelték.

[22] Ezzel ellentétesen az irányadó tényállás épp azt tartalmazza, hogy a vádlott a fenyegetés során azt is elmondta, hogy az ő eszén nem tudnak túljárni, és „nem tudják őt lerázni”. Ugyancsak az önkéntes elállás hiányára utal az, hogy a sértettek a befejezett rablás bűncselekménye után is tartottak a vádlottól, tőle féltek, még azt is figyelemmel követték, hogy hol száll le a vonatról, mert a rablás során alkalmazott fenyegetés hatása alatt álltak a későbbiekben is. Ugyancsak az önkéntes elállás hiányára utal az, hogy a vádlott amikor a részére átadott 1000 forintból bevásárolt, a részére átadott 1000 forintból a visszajárót a sértetteknek nem adta vissza, ami arra utalt volna, hogy a további bűncselekmény elkövetésével ő felhagyott.

[23] Ugyancsak az önkéntesség ellen hat az, hogy egy forgalmas helyen történt a rablás, nyilvános helyen, ahol mások is észlelhették a cselekményt, illetőleg kamerafelvétel kockázatának is ki volt téve a vádlott. Nem állapítható meg tehát olyan elhagyatott hely, ahol

fel sem merülhetne az, hogy valamilyen külső körülmény miatt hagy fel a vádlott a cselekmény befejezésével.

[24] Valójában a tényállásból az is következik, hogy a vádlott a forgalmas helyen történő elkövetés kockázata mellett azért is hagyott fel sietve a többi sértettől a pénz megszerzésére irányuló cselekvőségével, mert az egyik sértett a fenyegetés hatására átadta a pénzt így részben elérte a célját. A fenyegetés hatására történő sértetti teljesítés semmilyen módon nem értékelhető az önkéntes elálláshoz megkövetelt belső motívumként.

[25] Mindezek alapján a tényállásból arra vonható következtetés, hogy a vádlott valamennyi sértettel szemben elkövette a rablás büntettét, amely egy sértett esetében befejezetté vált, majd egy sértettől megkapott 1000 forintot követően azzal a pénzzel sietve távozott bevásárolni, de döntően a külső körülmények miatt nem látta értelmét annak, hogy a többi sértettel szemben is befejezze a rablás cselekményét.

[26] Az ítéltábla így a megállapított tényállás alapján bűnösnek mondta ki vádlottat további 3 rb. Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont II. fordulat szerint minősülő rablás büntetnének kísérletében is.

[27] Arra helyesen utalt a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség fellebbezésében, hogy önkéntes elállás megállapítása esetén szükséges lett volna indokolást adni arra nézve, hogy a Btk. 222. § (2) bekezdés a) pontja szerinti zaklatás vétségét miért nem látja megállapíthatónak a bíróság, azonban figyelemmel arra, hogy a súlyosabb bűncselekményben a vádlott bűnössége aggálymentesen megállapítható volt, így az ezzel kapcsolatos jogi indokolás szükségtelenné vált.

[28] Figyelemmel arra, hogy a Btk. 6. § szerinti bűnhalmazatban álló bűncselekményekben mondta ki a bűnösségét az ítéltábla a vádlottnak, ezért a Btk. 81. § szerinti halmazati büntetést kellett kiszabni. A Btk. 81. § (3) bekezdés szerint a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül legalább kettő határozott ideig tartó szabadságvesztéssel büntetendő, a büntetési tétel felső határa a legmagasabb felével emelkedik, de nem érheti el az egyes bűncselekményre megállapított büntetési tételek felső határának együttes tartalmát.

[29] Arra helyesen utaltak az első-, másodfokon eljáró bíróságok, hogy a vádlott Btk. 459. § 31/b. pontja alapján többszörös visszaesőként követte el a bűncselekményt, ami ugyancsak büntetési tételkeret emelő tényező a Btk. 89. § (1) bekezdése szerint.

[30] A Btk. 81. § (4) bekezdése szerint ilyenkor a helyes eljárás az, hogy a többszörös visszaesőkre vonatkozó szabályokat kell először alkalmazni és ezt követően kell a Btk. 81. § (2) és (3) bekezdését alkalmazni.

[31] A büntetés kiszabása során további súlyosító körülményként értékelte a bíróság így a többszörös halmazatot és a többszörös és különös visszaesői minőség megállapításához szükséges mértéken túli büntetettséget, valamint azt, hogy háromszorosan is jogerős elítélés után, de még végrehajtás megkezdése előtt követte el a jelenlegi bűncselekményeit a vádlott. Büntetés kiszabása során kellett értékelni az elkövetési mód kitartó voltát, illetőleg a tizennyolcadik életévüket be nem töltött sértettek sérelmére való elkövetést is.

[32] Mindezekre tekintettel az ítéltábla a vádlottal szemben kiszabott fő és mellékbüntetést lényegesen súlyosította.

[33] A vádlott háromszorosan is jogerős elítélés után, de még a végrehajtás megkezdése előtt követte el jelen eljárásban elbírált bűncselekményeit. A Kazincbarcikai Járásbíróság 14.B.32/2019/92. számú ítéleténél az elkövetési idő 2018. január 20. napja, és hat hónap börtönbüntetés mellett öt év közügyektől eltiltásra is ítélte a bíróság. Ezt követően a Kazincbarcikai Járásbíróság 14.B.176/2019/17. számú ítéleténél az elkövetési idő

2018. június 13., és itt két év közügyektől eltiltásra is ítélte szabadságvesztés büntetés mellett a vádlottat a bíróság. A Kazincbarcikai Járásbíróság 14.B.300/2019/8. számú ítéleténél az elkövetési idő 2019. augusztus 22. napja, ahol ugyancsak két év közügyektől eltiltásra is ítélte szabadságvesztés büntetés mellett a terheltet a bíróság. Ezen három jogerős elítéléstől számítottan alig telt el pár hónap jelen ügyben elkövetett bűncselekmények megvalósításáig. A vádlottat tehát korábbi jogerős szabadságvesztés büntetési sem tartották vissza újabb bűncselekmények elkövetésétől. Figyelemmel arra, hogy jogerős elítélése után, de még a végrehajtás megkezdése előtt követte el a jelenlegi bűncselekményeit, ezért vádlott, mint többszörös és különös visszaeső, nem csupán a Btk. 38. § (4) bekezdés a) pontja alapján nem bocsátható feltételes szabadságra, hanem a Btk. 38. § (4) bekezdés d) pontja alapján sem.

[34] A kifejtettekre tekintettel a Debreceni Ítéltábla a másodfokú bírósággént eljáró Miskolci Törvényszék ítéletét a Be. 624. § (1) bekezdés alapján megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be. 623. §-ra utalással helybenhagyta.

[35] A harmadfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségről a Be. 617. § folytán alkalmazandó Be. 613. § (1) bekezdés alapján kötelezte a vádlottat.

[36] A harmadfokú bíróság határozata elleni fellebbezést a törvény kizárja (Be. 615. §).

Debrecen, 2022. július 6.

Dr. Gömöri Olivér sk. a tanács elnöke, Dr. Elek Balázs sk. előadó bíró, Dr. Horváth Péter sk. bíró

Záradék: A Miskolci Törvényszék 3.Bf.168/2021/27. számú ítélete a harmadfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2022. július 6.

Dr. Gömöri Olivér sk.
a tanács elnöke